

Brezdomstvo – velik izziv za Evropo

Biti brezdomec je eden najbolj ekstremnih primerov življenja v revščini in socialni izključenosti. Kljub temu, da je Evropa območje relativne blaginje, je izziv reševanja brezdomnosti velik in v nekaterih državah se stanje celo poslabšuje.

Brezdomstvo najpogosteje povezujemo z ljudmi, ki jih vidimo spati na prostem v evropskih mestih. To so sicer najbolj »vidni« brezdomci, obstaja pa še mnogo več ljudi, ki se s pomanjkanjem ustreznega bivališča spopadajo na različne načine. Nekateri živijo v začasnih bivališčih, kot so zavetišča ali različne institucije. Nekateri sicer imajo stanovanje, vendar jim neprestano grozi izselitev ali imajo neurejene podnajemniške razmere. Evropska kvalifikacija brezdomstva (ETHOS, 2004) obsega štiri temeljne kategorije brezdomstva: biti brez strehe, biti brez stanovanja, bivati v negotovih prostorih ter bivati v neprimernih pogojih. Prvi dve kategoriji predstavljata odkrito ali vidno »cestno brezdomstvo«, drugi dve kategoriji pa »skrito ali manj vidno brezdomstvo«. To pomeni, da moramo pozornost posvečati tudi skritemu brezdomstvu.

Osebna kriza

Razlogi za brezdomstvo so ponavadi mešanica med seboj prepletenih razlogov človeške, strukturne in institucionalne narave. Dramatične spremembe, finančni ali osebni problemi, ki jih lahko sproži ločitev, težka izguba, duševna bolezen, zloraba nedovoljenih substanc ... povečajo tveganje za brezdomnost pri ljudeh vseh starosti. Tudi ljudje, ki zapuščajo zdravstvene ustanove in zapore so ranljiva skupina. Biti brezdomec prinaša s sabo močno stigmo, Kralj O'Tone Prvi pravi: »Da marsikakšno pikro slišim na svoj račun, je »krivo« dejstvo, da sem reven. Klošar, tudi po svoji krivdi! Pred dvema, tremi leti je bilo še veliko huje. »Delat pejd!«, »'zgini, gnus smrdljivi!«, »Marš, parazit!« in podobno. Zdaj je lažje. Zelo sem naglušen! Malo zaradi starosti, malo zaradi načina življenja, v katerega sem bil pahnjen, svoje pa je prispevala tudi bolezen. Eeej! V mladih letih mi ni bilo težko hoditi na šiht, delati tudi proste sobote za novo šolo, pa vrtec, bolje opremljeno bolnico ...«

Brezdomnost je lahko tudi posledica kombinacije nezaposlenosti in visokih cen najemnin oziroma nepremičnin. [Poročilo EU](#) kaže, da kar 38% ljudi, ki živijo pod ravnjo tveganja za revščino, porabi več kot 40% dohodkov za bivanje – kar je dvakrat več kot je povprečje za celotno populacijo. Poročilo prav tako kaže, da se je število brezdomcev, ki spijo na prostem, v EU v nekaterih državah članicah povečalo. Delno lahko to pripisemo tudi nedavni recesiji.

Nezadovoljivi podporni programi lahko probleme še poslabšajo. Na primer: po vsej EU zagotavljanje socialnih stanovanj ni najboljše. In ker brezdomci nimajo stalnega prebivališča, težje dostopajo do različnih oblik socialne pomoči in zdravstvenih

storitev. Takšen problem je izpostavil tudi Kralj O'Tone Prvi, eden izmed kraljev ulice, ki je izpostavil, da je imel kar nekaj bridkih izkušenj: »Tiho bodi in potrpi, so mi rekli različni »organi«. Ne! Ne bom tiho! Nisem samo jaz kriv, da sem reven. Ni mi prav, da sem reven! Nočem biti reven!«

Kaj lahko storimo

Države članice so same odgovorne za razvijanje politik za pomoč brezdomcem, EU ponuja koordinacijsko vlogo. Problematika brezdomstva je trenutno ena najpomembnejših v okviru boja proti revščini.

Nekaj evropskih pobud za zmanjšanje ali odpravo brezdomstva:

Leta 2008 je Evropski parlament sprejel deklaracijo o izkoreninjenju uličnega brezdomstva do 2015. Parlament je na Evropsko komisijo naslovil prošnjo, da razvije evropski okvir, ki bo definiral brezdomstvo in da letno poročajo o aktivnostih držav članic na tem področju.

Leta 2009 je bilo brezdomstvo tematski fokus za koordinacijo med EU in državami članicami na področju socialne vključenosti.

Države članice pozivajo, naj razvijejo integrirane strategije za boj proti brezdomnosti, ki bi vključevale finančno pomoč za posameznike z učinkovito socialno pomočjo – sploh na področjih bivanjske problematike, zdravja in blagostanja.

Tudi v okviru Evropskega leta boja proti revščini in socialni izključenosti 2010 se trudimo dvigovati ozaveščenost o brezdomstvu in o trpljenju, ki ga povzroča tisočim po Evropi.

V okviru EL2010 je FEANTSA (Evropska federacija nacionalnih organizacij, ki se ukvarjajo z brezdomstvom) začela z vseevropsko kampanjo »Ending Homelessness« - Končajmo brezdomnost. Sporočilo kampanje je, da je brezdomstvo problem, ki ga lahko rešimo le z usklajenimi naporji v razvoj integriranih dolgoročnih strategij, saj kratkoročni ukrepi ne prinesejo zelenih rezultatov.

V Sloveniji je bila letos junija konferenca o revščini, socialni izključenosti in brezdomstvu, ki jo organiziralo društvo za pomoč in samopomoč brezdomcem Kralji ulice. Zaključke konference in priporočila so strnili v [knjižici](#).

Za več informacij

[spletna stran o socialni varnosti in socialni vključenosti v EU](#)
[skupno poročilo o socialni varnosti in socialni vključenosti](#)
[spletna stran organizacije FEANTSA](#)